

is, az egyéb rendes üzemi kiadásokért és kötelezettségeikért is; mert hol a határ?

A zárgondnok személyes felelősségének ily felfogása ellen felhozzák, hogy így senki sem vállalna zárgondnokságot.

Az ellenvetés nem helytálló, mert a törvény gondoskodik róla, hogy a zárgondnoknak teljes biztonsága legyen a tekintetben, hogy minden kötelezettségét teljesíthesse és mindig meg legyen a teljes fe-
dezetete (Végrehajtási törvény 250. §-a).

Éppen azért azonban, mert a végrehajtató kellő előleget kell adjon, ő rá rendszerint (hacsak valami külön, más jogcímen nem) nem lehet a kötelezettség teljesítését hátrítani.

A végrehajtást szenvedőnek pedig, éppen azért, mert vagyona zárlat alatt van, nincs személyes hitele; — neki nem hiteleznek; ő tönkre mehet, túladósodottan meg is halhat, csőd alá kerülhet. A zárlat is megszűnhet, adóssággal.

Mindez nem ok, hogy a zárgondnokság alatt keletkezett kötelezettségnek ne legyen gazdája és hogy a hitelező károsodjék.

Nem juthatni tehát arra az eredményre, hogy üzemvezető zárgondnok (vagy zárgondnok is) üzeme kötelezettségeiért a saját személyében nem volna adós és perelhető.

A végrehajtató, a végrehajtást szenvedő emellett felelős lehet, esetleges önálló jogalapon.

Dr. Schwarz Lajos ügyvéd,
Csáktornya.

JOGÉLET.

A Nemzetközi Jogi Egyesület (International Law Association) budapesti konferenciája.

A szeptember 6.-tól 10.-ig Budapesten megtartott konferencia impozáns külsőségeiről a napisajtó bőségesen referált; ehelyütt a konferencia szakbizottságainak érdemleges munkájáról adunk rövid összefoglalást.

I. *Nemzetközi bíróságok.* Már az 1924.-ben Stockholmban megtartott konferencián elhangzott magyar részből (dr. Auer Pál) az az indítvány, hogy az egyesület dolgozza ki egy állandó magánjogi nemzetközi bíróság szervezeti szabályait. Ebből az iniciatívából indult ki az az előadói jelentés és egyezménytervezet, amelyet a budapesti konferencián a francia csoport képviselőjében A. de Geouffre de la Pradelle professzor terjesztett elő.

A javaslat terjedelme az 1924. évi iniciatívánál, — mely az eszmét a Nemzetek Szövetsége bevonásával, tehát multilaterálisan kívánta megvalósítani — szerényebb, és tagadhatatlanul realisabb; a megoldást ugyanis a jelenlegi európai helyzet mellett kevés sikerrel kecsegtető többoldalú szerződések helyett

a ma annyira divatos bilaterális megállapodások körében keresi. Ennek a vezérelvnek megfelelően a tervezet alapgondolatai (a konferencia által elfogadott alakjában) a következők:

1. Két-két állam közötti szerződés útján *állandó nemzetközi vegyes bíróságok* alakítandók. E bíróságok szervezete hasonló a békeszerződések által életrehívott nemzetközi vegyes döntőbíróságokéhoz. *Háromtagu* tanácsba egy-egy tagot az érdekeltektől államok delegálnak; az elnök idegen nemzetiségű; a bíróságok mellett, — hasonlóan az említett vegyes döntőbíróságokhoz — *kormány megbízottak* és — segédhivatalként — *állandó titkárság* működnek.

2. A bíróság hatásköre ill. illetékessége oly *magán- és kereskedelmi jogi perekre* terjed ki, melyekben a szembenálló felek a) a szerződő államok, mint közületek; b) az egyik szerződő állam mint közület és a másik szerződő állambeli valamely magánfél; c) a szerződő államokbeli oly magánfelek, melyeknek sem lak- sem állandó tartózkodási helye nincs *ugyanazon* szerződő állam területén. Kiterjed a bíróság hatásköre nemzetközi magánjogi tartalmú oly államszerződéseken alapuló perekre is, amelyek bizonyos kérdések eldöntését közelebbről meg nem határozott nemzetközi bírói fórum elé utalják.

3. Ügyrendjét a bíróság maga állapítja meg a bírák és kormány megbízottak teljes ülésében.

A hatáskör és illetékesség kérdésében a bíróság maga dönt. Döntése ellen felfolyamodásnak van helye; ezt a hágai Állandó Nemzetközi Bíróság által delegált két taggal kiegészített, összesen tehát öt tagu ítélőtanács bírálja el.

4. A bíróság érdemben hozott ítéletei rendes perorvoslatokkal meg nem támadhatók, anyagi jogerővel bírnak és a kormány megbízottak végrehajtási zárdékai alapján a szerződő államokban végrehajthatók.

A javaslat vitája a következő kérdések körül jegecesedett ki: a) *A bilateralitás kérdése*: Hudson—Dr. Geöcze közös véleménye tiltakozott a multilaterális egyezmény gondolatának feladása ellen. Dr. Vadász Imre (Budapest) pedig általában ellezte a nemzetközi bíraskodást, mint olyat, amely a törvénykezés elnemzetietlenedésére vezet. Mindkét véleménnyel szemben azonban a konferencia — reálpolitikai megfontolásokból — a kétoldalú szerződések propagálása mellett foglalt állást. b) *A hatáskör kérdése*: érzékeny a francia javaslat eredeti szövege ezt a szabályt tartalmazta: ha a perben a szerződő államok valamelyike szerepel félként, úgy az a perbebocsátkozást indoklás nélkül megtagadhatja, kivéve, ha ő maga nyújtott be keresetlevelet a bírósághoz, avagy pedig annak illetékességét a konkrét ügyre nézve kifejezetten elismerte. Ezt a kikötést az előadó

a vita során Hoffmannsthal (Wien), éles ellenzése folytán elejtette.

A hatáskör és illetékesség kérdésében hozott határozat elleni felfolyamodásnál az ítélőtanács egy-egy taggal való kiegészítésének jogát az eredeti javaslat az érdekelt államoknak kívánta megadni. Ezt a szabályozást az előadó, Szladits professzor felszólalása folytán ugyancsak elejtette és ehelyett az utóbbi által ajánlott, a fenti 3. pontban már ismertetett megoldást fogadta el. c) *Az alkalmazandó anyagi jog kérdése:* Az eredeti javaslat erre nézve már részletes szabályokat tartalmazott: a szerződő államok magán- és kereskedelmi jogi szabályainak eltérősége esetében mindenekelőtt azt az anyagi jogot kívánta volna alkalmazni, amely a szerződő államok közös nemzetközi magánjogi szabályai értelmében mint alkalmazandó jog mutatkozik; csak ilyen közös nemzetközi magánjogi szabályok nemlétében kerülne sor a jogösszeütközésnek a nemzetközi magánjog általános elvei alapján való megoldására; semmiesetre sem hozhat azonban a bíróság oly döntést, amely az egyik, vagy a másik állam szempontjából a közrendi klauzulába ütközik. Ezt a szabályozást több felszólaló nem tartotta megfelelőnek. A konferencia ebben a kérdésben, — tehát éppen a leglényegesebben — nem is tudott állást foglalni, hanem azt külön bizottság elé utalta.

II. *A Briand—Kellogg-paktum hatása a nemzetközi jogra.* A bizottsági jelentés (Nemzetközi Békéltetés Bizottsága; előadó: Wyndham A. Bewes, London) alaptétele az a megállapítás, hogy a paktum — eddigi hatásából ítélve — nem valósította meg a hozzáfűzött nagy várakozásokat; és pedig egyrészt politikai okokból, másrészt azonban azért, mert szövegezése igen eltérő értelmezéseket enged. A bizottság ehhez képest bizonyos *értelmezési szabályokat* terjesztett elfogadás végett a konferencia elé. E szabályokat a konferencia a következő szövegezésben fogadta el:

„Mínthogy a paktum olyan többoldalú jogalkotó szerződés, melynek erejénél fogva minden egyes szerződő állam valamennyi aláíró állammal szemben külön-külön és együttvéve vállalt kötelezettségeket és mínthogy a paktum erejénél fogva 63 állam helyezte a háborút, mint a nemzeti politika eszközét törvényen kívül és mondott le arról, hogy fegyveres erővel keresse nemzetközi viták és konfliktusok megoldását:

1. Egyetlen állam sem vonhatja ki magát kötelezettségei alól a paktum felmondása vagy határozmányainak mellözése által. 2. Megszegi a paktumot az az állam, amely adott nemzetközi vita vagy konfliktus fegyveres erővel való megoldásával *fenyegetőzik*. 3. A paktumot megsértő államot támogató állam maga is a szerződés megszegésében vétkes. 4. Ha bármely ál-

lam megszegi a szerződést háború vagy fegyveres erő alkalmazása útján, úgy a szerződést aláíró bármely oly államnak is, amely érdektelen az eredeti vitakérdésben, joga van — és *pedig anélkül, hogy ezzel a paktumot a maga részéről is megsértene* — a következő szankciókat alkalmazni:

a) megtagadni a szerződésszegő államtól a hadijogok gyakorlásának (blokádnak stb.) elismerését; b) megtagadni vele szemben ama nemzetközi jogi kötelezettségek teljesítését, amelyek a semleges államot a háborúban lévővel szemben terhelik; c) a megtámadott államot pénzügyileg és anyagilag segíteni, ideértve a municiószállítást is; d) fegyveres erővel támogatni a megtámadott államot.

5. Egyetlen állam sem jogosult *de jure* megszerzettnek tekinteni bármely oly területi vagy egyéb előnyt, melyet egy másik állam a paktum megszegése útján *de facto* szerzett. 6. A szerződésszegő állam köteles megtéríteni mindazt a kárt, amelyet szerződésszegése útján bármely más szerződő államnak vagy ez utóbbi állampolgárainak okozott. 7. A paktum nem érinti azokat a humanitárius kötelezettségeket, melyeket általános nemzetközi szerződések, mint pl. az 1899. és 1907. évi hágai egyezmények, az 1864., 1906. és 1929. évi genfi egyezmények, valamint a hadifoglyokra vonatkozó 1929. évi nemzetközi egyezmény tartalmaznak.

Az előkészítő bizottság a fenti értelmezési szabályokon kívül a paktummal kapcsolatban még bizonyos „*kivánalmakat*“ („*desiderata*“) is dolgozott ki, mint olyan javaslatokat, amelyek megvalósításuk esetén alkalmasak lennének a Briand—Kellogg paktumot közelebb hozni praktikus céljaihoz. E kívánalmak — dióhéjban — a következők lettek volna:

I. Kiegészítő nemzetközi egyezmény az alapszerződés értelmezése tárgyában. II. Nemzetközi konferencia oly bizottság kiküldése céljából, amely akut nemzetközi konfliktusok esetén (mozgósítás, ellenségeskedések megkezdése) nyomban bizonyos intézkedésekre (mozgósítási parancs visszavonása, előrenyomulás megszüntetése, azonnali fegyverszünet) utasíthatná az érdekelt államokat és pedig azzal a hatállyal, hogy az utasítás figyelmen kívül hagyása önmagában is szerződésszegés. III. Nemzetközi egyezmény, melyben a szignatárius államok a *hágai Állandó Nemzetközi Bíróság* hatáskörébe utalják annak a kérdésnek eldöntését, vajjon a paktumot adott esetben valamelyik állam megsértette-e vagy sem; kiegészítve a szerződő államoknak azzal a *kötelezettségével*, hogy ezt a kérdést *minden egyes esetben tényleg* az Állandó Nemzetközi Bíróság döntése alá bocsássák. IV. Minthogy minden szerződésszegés az összes szerződő államok érdekeit érinti, valamennyi szerződő állam jogosult azt kívánni, hogy érdekei a vonatkozó békeszerződésekben külön is:

védlemben részesüljenek. V. Minden állam, amely oly nemzetközi szerződést létesít, melyben vállalt kötelezettségei bizonyos hazai törvények módosítását teszik szükségessé, nyomban köteles hazai törvényhozását a nemzetközi egyezményvel összhangba hozni.

A konferencia nem találta *időszerűnek* e „*kiváncalmak*“ határozattá emelését és így a most ismertetett javaslatok a konferencia véghatározataiban nem is szerepelnek.

III. *Védjegyek és kereskedelmi elnevezések.* A védjegyjogi állandó bizottság jelentése (előadó: dr. Hanna Katz, Berlin) részletes referátumot ad az ezen a jogterületen a közelmúlt években történt fontosabb egységesítési törekvésekről; így különösen az 1929. évi washingtoni *Panamerikai Egyezményről*, az 1930. évi német *törvényjavaslatról*, az angol kereskedelmi minisztérium védjegyjogi osztályának folyó év áprilisában a parlament elé terjesztett *Jelentéséről* és főként a folyó év júniusában az ipari tulajdonjog védelme tárgyában *Londonban* 40 ország képviselői által aláírt *nemzetközi egyezményről*.

Különösen is foglalkozik a jelentés a következő problémákkal: 1. védjegy és vállalat összefüggése; 2. a külföldi védjegyek függetlenítése az eredeti védjegytől; 3. közismert, bár nem lajstromozott nevekkkel és védjegyekkel üzött visszaélések meggátolása és a különböző nyelvekben azonos hangzással, de eltérő értelemmel bíró szavak védjegyjogi helyzete.

A jelentés körül megindult vita végeredménye az a megállapítás volt, hogy az egyes nemzeti jogrendszerek még nem teljesen kiforrott álláspontjaira való tekintettel a konferencia nem látja az egységes állásfoglalás idejét elérkezettnek; ezért a fenti problémákat további tanulmányozás és jelentéstétel végett visszautalja a védjegyjogi állandó bizottsághoz.

Külön is felhívta azonban a konferencia a bizottság figyelmét a következő részletkérdések beható tanulmányozására: a védjegybitorlás üldözése elmulasztásának következményei, a prioritás érvényesülése a kereskedelmi nevek nemzetközi védelmében, végül a polgári és a fiktív kereskedelmi nevek közötti különbözőség jogi kihatásai a védjegyjog területén.

IV. *Kartelek.* A karteljogi bizottság (előadó: harasztosi Király Ferenc dr.) jelentésének alap gondolata az, hogy a kartelet, mint *gazdasági szervezet* a jelen pillanatban fejlődésének oly forrponthoz érkezett, melyen sokkal inkább áll gazdasági hatóerők, mint a jog rendező tevékenységének hatása alatt. Utal a jelentés arra, hogy az 1933. évi londoni világgazdasági konferencián a két legnagyobb tekintélyű kartelügyi tanácsadó szerv: a Népszövetség közgazdasági és pénzügyi bizottsága, illetőleg a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara állandó kartelügyi bizottsága arra az álláspontra helyezkedett, hogy bár elvileg és pro futuro

a nemzetközi kartelek kialakítása és szabályozása az autonóm, szabad gazdasági erők feladata, a jelen krízisben a kartel kényszerűen a nemzetközi munkamegosztás gondolatának egyik legfőbb hordozójává vált; mint ilyent, többé nem a szabadon működő gazdasági erők, hanem az állami kényszerszergazdálkodás (kényszerkartelek stb.) ereje irányítja. A kiforrásnak ebben a stádiumában pedig a karteljog nemzetközi magánjogi elemei kényszerűen háttérbe szorulnak és annak nemzetközi közjogi elemei lépnek előtérbe.

A nemzetközi jogi egyesület kartelbizottságának feladatköréből ezzel az irányattal párhuzamosan egyelőre kiszorul a *jogegységesítés*, tehát a már több konferencián tárgyalás anyagát képezte *nemzetközi karteljogi egyezmény* előkészítése; annál szélesebb terület nyílik azonban a bizottság másik két feladatcsoportja: a nemzeti kartelügyi jogalkotások *nyilvántartása* és ezek *jogösszehasonlító feldolgozása* számára. Ez utóbbi feladatkörök kibővülését meggyőzően szemlélteti az a tény, hogy míg 1928-ban mindössze két karteltörvény volt Európában érvényben: az 1923. évi német és az 1926. évi norvég törvény, azóta — nem szólva a német kartelügy újabb és ismételt szükségrendeleti szabályozásáról — karteltörvényeket alkottak: Magyarország, Bulgária, Olaszország, Lengyelország, Csehország és az Amerikai Egyesült Államok, míg Franciaországban és Hollandiában a vonatkozó törvénytervezetek most vannak a törvényhozás előtt.

A kartelügy és a karteljog e rendkívül viharos fejlődési korában a nemzetközi karteljogász jogalkotó feladata legfeljebb bizonyos égetően aktuális kérdések (mint pl. a bojkott) megoldása lehet; nagyban-egészben azonban a nemzetközi karteljognak a várakozás, az adatgyűjtés és megfigyelés álláspontjára kell helyezkednie, hogy abban a pillanatban, amint maga a kartelügy nyugvópontra jutott, folytathassa a *jogegységesítés* magasrendű feladatát.

A jelentést követő vita eredményeként a konferencia felkérte a karteljogi bizottságot, hogy mind a nemzeti, mind a nemzetközi kartelek tekintetében folytassa és szélesítse ki adatgyűjtő tevékenységét, szoros együttműködésben a Nemzetek Szövetsége és a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara kartelügyi akcióival; ez utóbbi testületeket egyttal felkérte, hogy a gazdaságpolitikai és jogi munkálatok célszerű összeegyeztetése érdekében az Egyesület kartelbizottságát vonják be idevágó működésükbe.

Felkérte a konferencia a bizottságot arra is, hogy kezdje meg egy olyan, *rendszeres időközönként megjelenő, összehasonlító táblázatos kimutatás* előkészítését, amely a *kontinens mindenkorai karteljogi törvényhozását és bírói s közigazgatási joggyakorlatát* szinoptikusan szemlélteti.

Kivánatosnak találta ezenfelül a konferencia, hogy a világ érdekelt kereskedelmi és ipari körei tájékozva legyenek az Egyesület karteljogi bizottságának létezéséről és működéséről, valamint arról, hogy a bizottság *szakértő szolgálatai* minden, a nemzetközi kartelekkel kapcsolatos jogvitánál rendelkezésükre állnak.

V. *Férjes nők állampolgársága*. Ebben a kérdésben egyedül az Egyesület *magyar bizottsága* terjesztett elő írásbeli jelentést. A javaslat szerzői Szladits professzor, dr. Havas Károly és dr. Kertész István.

A jelentés visszapillantást vet a probléma történetére és különösen a világ különböző nőszervezeteinek szerepére a kérdés napirendentartása körül. Érdemi fejtegetésének kiindulópontjául az 1930. évben Hágában a *nemzetközi jog kodifikációja tárgyában tartott konferencia* határozatait veszi. E konferencia ugyanis a kormányok figyelmébe ajánlotta annak vizsgálatát:

1. vajjon megvalósítható-e a *nemek jogegyenlősége* az állampolgárság kérdésében is, különös tekintettel a leszármazók érdekeire; 2. lehetséges-e bizonyos jogegységesítés abban az irányban, hogy a nő állampolgársága — kifejezett beleegyezés esetét kivéve — ne függjön a házasság pusztja tényétől, még kevésbé a férj állampolgárságának a házasság fennállása alatt beálló változásaitól.

Utal a jelentés arra is, hogy a Népszövetség 1932. évi ülészakán felvett arra a kérdésre, vajjon lehetséges volna-e külön nemzetközi egyezményel rendezni a *jogegyenlőség elve* alapján a nők állampolgárságának kérdését, a megkérdezett 23 kormány közül 16 nemmel válaszolt, 6 pedig arra hivatkozott, hogy az 1930. évi hágai egyezmény ratifikálása után újabb államközi megegyezésre már nem lesz szükség. Ezzel szemben az 1932. évi montevideoi Panamerikai Kongresszus határozatilag mondotta ki, hogy a nők állampolgárságának kérdése a teljes jogegyenlőség elve alapján rendezendő. Ismerteti a javaslat a nemzetközi jogi intézet (Institut de Droit International) 1932. évi stockholmi ülésén hozott határozatot, mely egyrésztől hangsúlyozza a nemek elvi jogegyenlőségét, másrésztől azonban azt a kívánalmat fejezi ki, hogy a házasfelek különböző állampolgársága esetén mindegyik házastárs fél minden nehézség nélkül megszerezhesse a másik házastárs fél állampolgárságát. Ennek a határozatnak a továbbfejlesztéseképpen a magyar jelentés a következő javaslattal zárult:

1. A család jogi egysége minden körülmények között, így tehát a házasfelek különböző állampolgársága esetén is megőrizendő. 2. A házasság tartama alatt mindegyik házastárs fél csak a másik házastárs fél beleegyezésével változtathatja meg állampolgár-

ságát. 3. A férjes nő a házasságkötés után is megtarthatja férjétől különböző állampolgárságát. A férj állampolgárságában a házasság tartama alatt beálló változás önmagában nem érinti a feleség állampolgárságát.

A konferencia ezen alapelvek közelebbi megvizsgálására és a lehetséges megoldások előkészítésére külön bizottságot küldött ki, a következő konferencián való jelentéstétel kötelezettsége mellett.

VI. *Nemzetközi csődjog.* Már az Egyesület 1924. évi stockholmi konferenciáján tárgyalás anyagát képezte egy, a nemzetközi csődjog egész problémakörét felölelő egyezmény tervezete; a vitában kialakult vélemény azonban az volt, hogy az adott körülmények között ilyen tágkörű egyezmény megvalósulása nem remélhető és ehelyett közelebbfekvő részletmegoldásokat kell keresni. Ilyen részletmegoldásként az 1932. évi oxfordi konferencián dr. C. de Wilde (Hollandia) a belföldi csődtömeggondnok külföldi perképességének nemzetközi egyezmény útján való szabályozását ajánlotta. Erre nézve egyezménytervezetet is terjesztett elő, melynek lényege a következő: 1. A szerződő államok „*persona standi in iudicio*”-t biztosítanak a bármely más szerződő államban kinevezett csődtömeggondnoknak, aki ennél fogva a kezelés alatt álló tömeg összes hitelezőit a többi szerződő államokban is külön meghatalmazás nélkül képviselheti. 2. Ha a vagyonbukott ellen több szerződő államban is csődöt nyitnak, minden egyes tömeg gondnoka a közadós és a hitelezési bírt az a megfontolás, hogy az egyezmény nem érinti a hazai jog (a csődnyitás helyének joga) irányadó. A nem előnyösen kielégítendő hitelezők (csődhitelezők) valamennyi csődtömegeből kielégítést kereshetnek követelésük teljes kiegyenlítéséig.

Ezt a tervezetet, melynek lényege tehát elsősorban az, hogy a csődtömeggondnok a hitelezőket külön meghatalmazás nélkül is képviselheti külföldön, akár csődben, akár csődön kívül, az oxfordi konferencia magáévá tette; a határozatra döntő befolyással bírt az a megfontolás, hogy az egyezmény nem érinti a csődnyitás előfeltételei és lefolyása tárgyában fennálló nemzeti jogrendszereket, megvalósítása tehát nem ütközik áthidalhatatlan nehézségekbe; praktikus jelentősége pedig feltétlenül megvan annyiban, hogy a bármely országban nyitott csőd hitelezőinek külföldi érdekvédelmét egyszerűbbé és olcsóbbá teszi.

A budapesti konferencián az Egyesület svájci csoportja azt az írásbeli javaslatot terjesztette elő, hogy a konferencia — eltérőleg az oxfordi határozattól — a Wilde-féle tervezet további propagálása helyett szabja meg tágabban a javasolt csődjogi nemzetközi egyezmény körét és igyekezzék a *nemzetközi*.

csődjogi kérdések egész komplexumának bilaterális szerződések alakjában való megoldására felhívni az érdekelt kormányok figyelmét. A javaslat indokolásának lényege az, hogy a) nem valószínű, hogy a kormányok hajlandók lennének nemzetközi konferenciát összehívni olyan, aránylag csekély jelentőségű, részletkérdés megoldása végett, mint a csődtömeggondnok külföldi perképessége; b) a Wilde-féle tervezet, részletmegoldás volta mellett is, igen nagy elvi akadályokba ütközik, mert hiszen a külföldi csődtömeggondnok perképességének elismerése egyben a külföldi csőd létezésének elismerése is, tehát épen a nemzetközi csődjog legkényesebb pontját érinti; c) a bilaterális szerződések kialakulóban levő rendszere reményt nyújt arra, hogy — hacsak regionális keretek között is, — a csődjogi kérdéskomplexumok nagyobb szelvénye nyerhet belátható időn belül kielégítő megoldást.

A vita során az a nézet alakult ki, hogy a svájci csoport javaslata, — melynek részletes kidolgozása újabb hosszadalmas bizottsági munkát igényel, — a Wilde-féle, már Oxfordban elfogadott megoldáshoz képest retrográd. A svájci csoport engedve ennek az érveknek, visszavonta javaslatát és a konferencia ehhez képest úgy határozott, hogy a nemzetközi csődjog egész problémakörének napirendentartása mellett a Wilde-féle javaslat sürgős megvalósítását ajánlja a kormányok figyelmébe, kapcsolatban a csődjog néhány egyéb sürgős problémájának nemzetközi egyezmény útján való megoldásával.

VII. *Az aranyban és idegen pénznemekben teljesítendő nemzetközi fizetésekkel foglalkozó bizottság tárgyalásainak anyagát* lapunk más helyén találja az olvasó.

Dr. Neugröschel Endre.

A bíró és ügyvédképzés új rendje Németországban. Az 1934. július 22-én kelt Justizausbildungsordnung jellemző példája annak, hogy a Harmadik Birodalom mennyire érvényesíti a maga politikai és világnézeti elveit egy látszólag annyira közömbös területen, mint a gyakorló jogász kiképzése.

A jogi tanulmányok időbeli beosztása változatlan maradt: legalább hat félév és legfeljebb (!) tíz félév egyetemi kiképzés, utána az első jogi államvizsga, majd három évi joggyakorlat, amit a „nagy államvizsga” követ. Az első államvizsgát a minden Oberlandesgericht mellett szervezett igazságügyi vizsgálhivatal előtt lehet letenni; a nagy államvizsga a Reichjustizprüfungsamt előtt teendő le. Az első államvizsgára való bocsátás kellei között szerepel a jelentkező nyilatkozata úgy a saját maga, mint felesége árja származásáról. Ezenkívül a jelentkezőnek „munkalevelével” (Arbeitspass) bizonyítani kell azt, hogy „min-